

Innst. 446 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra kirke- utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:132 S (2016–2017)

Innstilling fra kirke- utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Karin Andersen om styrket spesialpedagogisk oppfølging i en inkluderende skole

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å styrke barns rettigheter til spesialpedagogisk oppfølging innenfor rammene av fellesskapet gjennom å styrke lovverket og øke den spesialpedagogiske kompetansen i skolen og i kommunene.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at alle elever med behov for spesialundervisning får rett til opplæring av fagpersoner med godkjent utdanning.
3. Stortinget ber regjeringen se til at alle skoler skal ha tilgang på lærere med fordypning innen spesialpedagogikk.
4. Stortinget ber regjeringen iverksette en helhetlig opprustning av PP-tjenesten.
5. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste retten til Statpeds tjenester.
6. Stortinget ber regjeringen styrke lærernes kompetanse ved at spesialpedagogikk blir en obligatorisk del av lærerutdanningene og er et prioritert fag i etter- og videreutdanningsstrategien 'Kompetanse for kvalitet'.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Christian Tynning Bjørnø, lederen Trond Giske, Martin Henriksen, Tone Merete Sønsterud og Marianne Aasen, fra Høyre, Henrik Asheim, Norunn Tveiten Benestad, Kent Gudmundsen og Kristin Vinje, fra Fremskrittspartiet, Lill Harriet Sandaune og Bente Thorsen, fra Kristelig Folkeparti, Anders Tyvand, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Venstre, Iselin Nybø, og fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, viser til representantforslaget.

Komiteen viser til at det er bred politisk enighet om at alle barn har rett på en likeverdig opplæring. Opplæringslova § 1-1 stadfester at skolen skal møte elever og lærlinger med tillit, respekt og krav og gi utfordringer som fremmer danning og lærelyst. En inkluderende skole er et bærende prinsipp i norsk utdanningspolitikk, og komiteen støtter dette.

Komiteen er kjent med at det dessverre er for mange barn med behov for ekstra hjelp og oppfølging som ikke får dette. I mange tilfeller oppdages også behovet for hjelp sent. Det medfører at en elev over tid ikke opplever mestring på skolen, noe som påvirker motivasjonen og lærelysten. Komiteen mener det må være et mål for alle skoleeiere å ha rutiner som fanger opp elever som har behov for ekstra oppfølging og for spesialundervisning. Komiteen vil også understreke at spesialundervisning ikke nødvendigvis må bety undervisning adskilt fra klassen.

Komiteen viser til at det de senere årene er utarbeidet flere undersøkelser om spesialundervisning i Norge. Et eksempel på dette er Barneombudets rapport «Uten mål og mening», lansert i mars 2017. I

denne rapporten peker Barneombudet på at rundt 50 000 barn får spesialundervisning hvert år, og at mange av disse opplever at rettighetene deres brytes, samt at de ikke får den utdanningen de har krav på. Komiteen vil også peke på funnene i Fylkesmenenes tilsyn for 2016, som viser at skolene må forbedre sin forvaltningskompetanse innenfor spesialundervisning. Komiteen mener dette understreker behovet for økt innsats på dette feltet.

Komiteen har merket seg at Kunnskapsdepartementet har nedsatt en ekspertgruppe for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging under ledelse av professor Thomas Nordahl. Komiteen imøteser utvalgets anbefalinger, som skal foreligge våren 2018. For øvrig viser komiteen til gjennomgangen av iverksatte tiltak i statsrådets svarbrev 15. mai 2017 til komiteen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det brukes store ressurser på spesialundervisning i norsk skole, og at mange elever får hjelp for sent i opplæringen. Flertallet mener dette er en utvikling som må snus, slik at alle elever får muligheten til å oppleve mestring på skolen. Det er viktig at alle barn møtes med høye forventninger, og at barnehager og skoler er inkluderende arenaer. Flertallet viser til at de fire samarbeidspartiene har stått sammen om behovet for å gjøre noe med spesialundervisningen i skolen, og viser til omtalen av de tiltakene som er igangsatt i perioden, i statsrådets svarbrev til komiteen. Flertallet viser også til det pågående arbeidet til ekspertgruppen nedsatt av Kunnskapsdepartementet og imøteser resultatene av dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil avvente utvalgets anbefalinger. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for at alle elever med behov for spesialundervisning får opplæring av fagpersoner med pedagogisk eller spesialpedagogisk kompetanse.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, vil vise til at den rød-grønne regjeringen nedsatte et ekspertutvalg, Midtlyngutvalget. Utvalgets rapport (NOU 2009:18) ble fulgt opp videre med Meld. St. 18 (2010–2011) Læring og fellesskap. Det var den første store helhetlige meldingen om det spesialpedagogiske opplæringstilbudet i barnehager og skole på 20 år og resulterte blant annet i en omfattende omorga-

nisering av det statlige spesialpedagogiske støtteapparatet. Dette har vært et viktig bidrag for å styrke tilbudet til de elvene som trenger Statpeds tjenester. Oppfølgingen av utvalgets øvrige anbefalinger ble gradvis fulgt opp, men fremdeles gjenstår det utfordringer for at alle elever skal sikres et likeverdig og godt opplæringstilbud. Ekspertutvalgets rapport, i tillegg til nyere forskning, gir et godt kunnskapsgrunnlag for ytterligere å kunne styrke opplæringen for barn og elever som trenger spesialpedagogisk oppfølging.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener derfor at flere tiltak kan iverksettes raskt, og at det ikke er nødvendig å vente til Nordahl-utvalget har ferdigstilt sitt arbeid.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Dokument 8:96 (2016–2017) om Lærerløftet 2.0, der forslagsstillerne fra Venstre blant annet foreslår tiltak for økt spesialpedagogisk kompetanse på skolen.

Komiteen viser til forslag 3 i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i samråd med sektoren se til at alle skoler skal ha tilgang på lærere med fordypning innen spesialpedagogikk.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer forslagene 1 og 4 i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å styrke barns rettigheter til spesialpedagogisk oppfølging innenfor rammene av fellesskapet gjennom å styrke lovverket og øke den spesialpedagogiske kompetansen i skolen og i kommunene.»

«Stortinget ber regjeringen iverksette en helhetlig opprustning av PP-tjenesten.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til forslag 2 i dokumentet og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at alle elever med behov for spesialundervisning får rett til opplæring av fagpersoner med godkjent relevant utdanning.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer forslag 6 i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen styrke lærernes kompetanse ved at spesialpedagogikk blir en obligatorisk del av lærerutdanningene og er et prioritert fag i etter- og videreutdanningsstrategien 'Kompetanse for kvalitet'.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer forslag 5 i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste retten til Statpeds tjenester.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen styrke lærernes kompetanse ved at spesialpedagogikk blir en obligatorisk del av lærerutdanningene og er et prioritert fag i etter- og videreutdanningsstrategien «Kompetanse for kvalitet».

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for at alle elever med behov for spesialundervisning får opplæring av fagpersoner med pedagogisk eller spesialpedagogisk kompetanse.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å lovfeste retten til Statpeds tjenester.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding IV fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteens tilråding II og III fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen i samråd med sektoren se til at alle skoler skal ha tilgang på lærere med fordypning innen spesialpedagogikk.

II

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å styrke barns rettigheter til spesialpedagogisk oppfølging innenfor rammene av fellesskapet gjennom å styrke lovverket og øke den spesialpedagogiske kompetansen i skolen og i kommunene.

III

Stortinget ber regjeringen iverksette en helhetlig opprustning av PP-tjenesten.

IV

Stortinget ber regjeringen sikre at alle elever med behov for spesialundervisning får rett til opplæring av fagpersoner med godkjent relevant utdanning.

V

Dokument 8:132 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Karin Andersen om styrket spesialpedagogisk oppfølging i en inkluderende skole – vedlegges protokollen.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 8. juni 2017

Trond Giske

leder

Henrik Asheim

ordfører

